

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2024-03-27

Diarienummer:
KSN-2024-00988

Handläggare:
Susanne Söderberg

Strategi för samverkan inom hälsa, stöd, vård och omsorg i Uppsala län 2024–2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** godkänna Strategi för samverkan inom hälsa, stöd, vård och omsorg i Uppsala län 2024–2026 i ärendets bilaga 1.

Ärendet

Uppsala läns kommuner och Region Uppsala har inom samverkansorganet HSVO tagit fram en gemensam strategi för samverkan inom hälsa, stöd, vård och omsorg i Uppsala län. Samverkan omfattar insatser inom hälso- och sjukvården och omsorgen kring målgrupper där Region Uppsala och kommunerna behöver samverka.

Den föregående strategin (Strategi för närvårdssamverkan i Uppsala län 2021–2023) som kommunstyrelsen fattade beslut om 25 november 2020 § 303 har reviderats för att gälla för perioden 2024–2026. Revideringen har pågått under 2023 med stort fokus på delaktighet och förankring på såväl länsövergripande som lokal nivå i kommunerna.

Beslut om strategin ska fattas i respektive huvudmans politiska styrelse.

Beredning

Ärendet har beretts av vård- och omsorgsförvaltningen och kommunledningskontoret.

Samråd HSVO med politiska företrädare från kommunerna och Region Uppsala har godkänt föreliggande version av strategin den 15 mars 2024, minnesanteckningar återges i ärendets bilaga 2.

Föredragning

Samarbetet kring hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) utgår från frivillig samverkan. Region Uppsala och länets kommuner har tagit initiativ till samverkan för att uppnå god kvalitet i stöd, vård och omsorg för länets invånare genom bättre samordning av organisationer och verksamheter. Utgångspunkten är att samverkan mellan Region Uppsala och länets kommuner bidrar till helhetssyn, långsiktighet och styrning av verksamheter utifrån individens behov samt bidrar till att berörda resurser används på bästa sätt.

Inom samverkansstrukturen HSVO tas gemensamma styrdokument fram i form av strategi, lokala samverkansplaner och riktlinjer för arbetet. Strategi för samverkan inom hälsa, stöd, vård och omsorg är treårig. Syftet med strategin är att stärka det gemensamma ansvarstagandet för en god samverkanskultur, tydliggöra organisation och systemledning och ge inriktning och styra framtagandet av lokala samverkansplaner.

Den föreliggande strategins målbild är ett hälsofrämjande samhälle där individernas livskvalitet står i centrum och där delaktighet, tillgänglighet, jämlikhet och trygghet präglar hälsosystemet i Uppsala län. Målbilden tydliggör de långsiktiga effekter som eftersträvas genom utvecklad samverkan. För att uppnå detta identifieras fyra fokusområden som viktiga utgångspunkter för det gemensamma arbetet. Dessa är förebyggande och hälsofrämjande, nära vård, kompetensförsörjning samt krishantering och beredskap. Genom fokusområdena ges inriktning och struktur för länets samverkansarbete. Under respektive fokusområde anges delmål och inriktning.

Arbetet med framtagandet av strategin för åren 2024–2026 har skett med stort fokus på delaktighet och förankring. Strategin har tagits fram i samverkan med en arbetsgrupp tillsatt av tjänsteledning hälsa, stöd, vård och omsorg med representanter från länets kommuner och Region Uppsala. Förankring har löpande skett med Samråd HSVO samt lokala samråden och tjänsteledningar.

Under året har strategin remisshanterats i samråd och tjänsteledning på både länsövergripande och lokal nivå. Utifrån inspel och synpunkter har innehållet i strategin omarbetats kontinuerligt.

Ekonomiska konsekvenser

Strategin innebär inte några ekonomiska konsekvenser för Uppsala kommun.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 27 mars 2024
- Bilaga 1, Strategi för samverkan HSVO 2024–2026
- Bilaga 2, Minnesanteckningar HSVO samråd 15 mars 2024

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör

Strategi för samverkan 2024–2026

inom hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) i Uppsala län

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bättre förutsättningar för samverkan.....	3
Stärkt samverkanskultur	3
HSVO:s organisation och systemledning.....	4
Inriktning strategi 2024-2026.....	6
Målbild.....	6
Fokusområden.....	7
A. Förebyggande och hälsofrämjande	7
B. Nära vård.....	8
C. Kompetensförsörjning	8
D. Krishantering och beredskap	8
Uppföljning.....	8

Inledning

I Uppsala län har kommunerna och regionen en gemensam samordning och ledning av hälsosystemets områden inom samverkansorganisationen hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO).

I Strategin för samverkan inom hälsa, stöd, vård och omsorg 2024–2026 tydliggörs förutsättningarna för arbetet att möta behoven inom hälsosystemet. Invånarantalet ökar i Uppsala län samtidigt som medelåldern stiger, vilket påverkar invånarnas behov, beteenden och förväntningar. Dessa förändringar skapar nya förutsättningar och krav på hälsosystemets områden. Samtidigt går den tekniska utvecklingen snabbt och nya vetenskapliga rön och olika kriser påverkar hälsosystemets förutsättningar.

När många aktörer bidrar till helheten är det viktigt att gemensamt kunna hantera förändringar och driva utveckling utifrån olika behov. Individer som möter hälso- och sjukvård, socialtjänst, tandvård, förskola och skola har ofta behov som förutsätter gemensam förståelse och samverkan mellan olika verksamheter. Samtidigt ska mer övergripande utmaningar på samhällsnivå tas i beaktande. För att lyckas är det viktigt med en samlad riktning och gemensamt agerande från huvudmännen. Det behövs ett övergripande system som kan agera säkert och snabbt på förändringar. Det blev tydligt under coronapandemin, då det krävdes nya arbetssätt och snabb omställning. I Uppsala län har samverkan och samordning av hälsosystemet skett inom samverkansstrukturen HSVO.

Strategin är treårig och tas fram i samarbete mellan Region Uppsala och kommunerna i Uppsala län. I strategin fastställs mål och fokusområden för den gemensamma utvecklingen och planeringen av arbetet med hälsa, stöd, vård och omsorg i länet. Fokusområden och delmål ger inriktning och stöd till arbetet inom samverkansorganisationen HSVO och hos huvudmännen i länet. På lokal nivå tar respektive kommun och regionen fram samverkansplaner med aktiviteter. För att möta utmaningar och ändrade förutsättningar över tid krävs anpassning av planering och genomförande på vägen till måluppfyllelse. Strategin är ett steg på vägen.

Bättre förutsättningar för samverkan

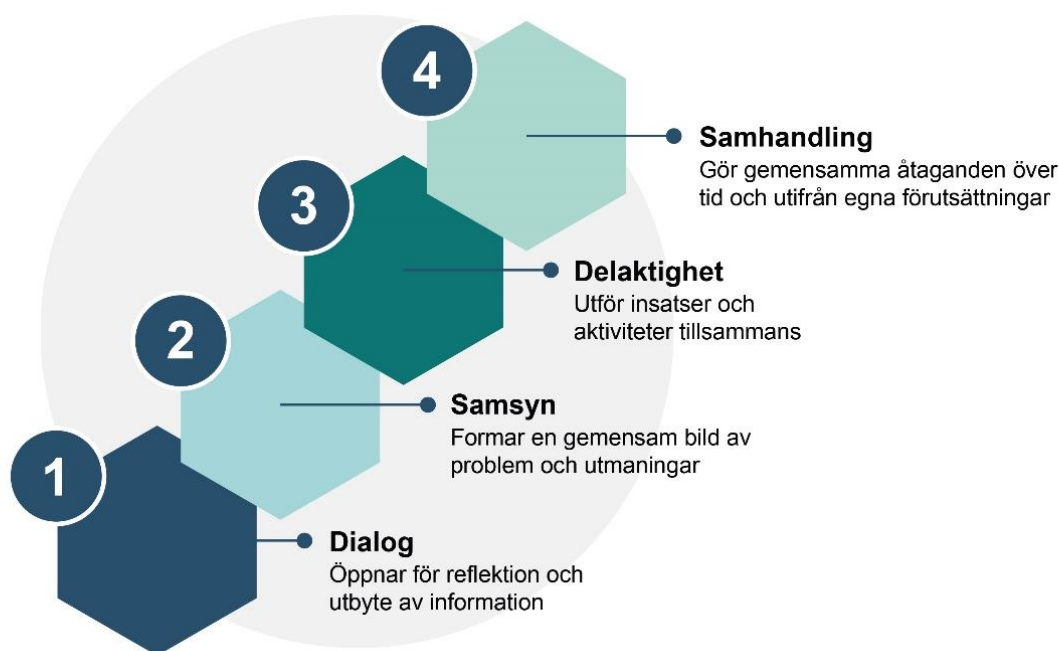
Syftet med strategin är att stärka och säkerställa en väl fungerande samverkan inom hälsosystemet i Uppsala län för att möta individernas behov av hälsa, stöd, vård och omsorg. Strategin ska

- stärka det gemensamma ansvarstagandet för en god samverkanskultur,
- öka kunskapen om HSVO:s organisation och systemledning,
- ge inriktning och styra framtagande av planer.

Stärkt samverkanskultur

Utvecklingen av samverkan är ett långsiktigt arbete. Samverkan är både ett förhållningssätt och ett arbetssätt med fokus på system och gemensamma lösningar. När flera aktörer har en gemensam förståelse av dessa förutsättningar och drar åt samma håll så kan en samverkanskultur etableras. Några centrala beståndsdelar som kännetecknar en väl fungerande samverkanskultur är dialog, samsyn, delaktighet och samhandling (se figur 1).

Figur 1. Samverkanskulturens beståndsdelar

I figuren framgår de beståndsdelar som utgör grunden för en väl fungerande samverkanskultur. Trappan utgör processteg där alla steg var för sig bidrar till en väl fungerande samverkanskultur. Under respektive trappsteg framgår vad aktörerna ska leverera för varje processteg.

För att utveckla och upprätthålla en samverkanskultur krävs tillitsfulla relationer och gemensamt agerande där var och en utgår från sin del i helheten. Det är viktigt att förstå de gränsöverskridande behoven och agera därefter. Huvudmännens ledning och styrning måste bidra till att de gemensamma målen kan omsättas till beteenden och beslut. Ledningen och styrningen behöver därför utgå från ett gemensamt förhållningssätt där följande åtaganden vägleder oss i arbetet. Region Uppsala och kommunerna ska

- bibehålla och vidareutveckla ett tillitsfullt samarbete kring individer och gemensamma målgrupper
- ta ansvar för egna uppdrag och samtidigt underlätta stegen före och efter för att skapa sammanhållna processer
- tillse att erforderliga resurser och kompetenser finns inom respektive ansvarsområde
- ge medarbetare och verksamheter de förutsättningar som krävs för att kunna arbeta i strategins anda.

HSVO:s organisation och systemledning

Region Uppsala och länets kommuner behöver ge verksamheter och medarbetare de förutsättningar som krävs för att kunna arbeta enligt strategin. Samverkan är både ett förhållningssätt och ett arbetssätt med fokus på system och gemensamma lösningar. Utveckling av arbetssätt, processer och system behöver utgå från individens behov och önskad effekt på hälsosystemet som helhet, inte utifrån enheter och gränser. Linjeorganisationer och processer kan därför ses som en del i ett sammanhang, ett system, där det som ska uppnås ofta är något större än vad respektive verksamhet och huvudman råder över.

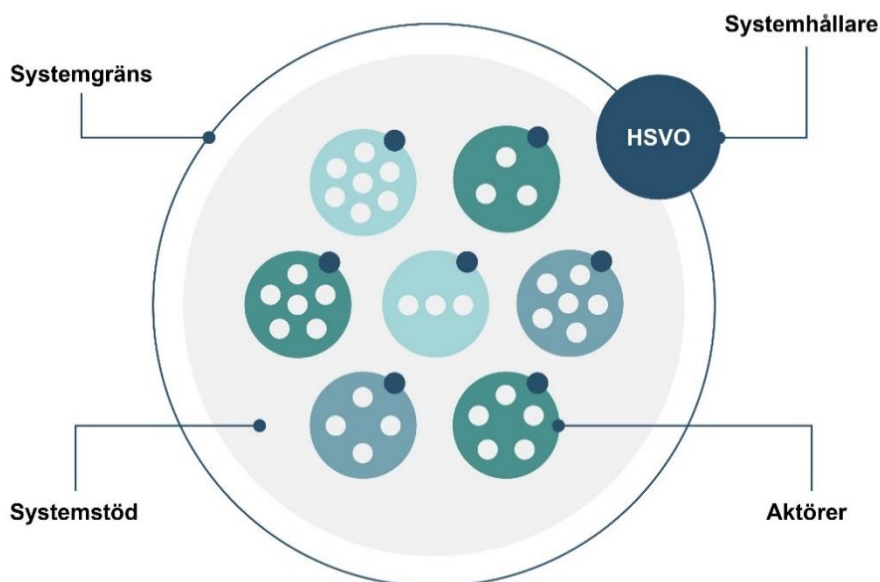
Figur 2. Tre olika sätt att beskriva organisering

I figuren redovisas tre olika perspektiv på organisering. Till vänster en traditionell linjeorganisation, i mitten en processorienterad organisation och till höger organisering inom komplexa system med många olika aktörer. I systemmodellen illustrerar den fyllda blå cirkeln den funktion som leder systemet och är systemhållare. De olika modellerna är inte ömsesidigt uteslutande utan ingår ofta som olika beståndsdelar i ett komplext system.

Samverkan inom HSVO bygger på en systemsyn där styrning och organisering utgår från att olika aktörer och organisationsformer måste samverka för att uppnå målen. Utmaningarna som ska hanteras kräver att alla berörda aktörer inom hälsosystemet drar åt samma håll. Det behöver också finnas en medvetenhet om att förändring av en verksamhet med stor sannolikhet påverkar många andra delar av hälsosystemet. Den helhetssynen behöver alla aktörer tillämpa. Då kan en systemsyn utvecklas där HSVO, samråd och tjänsteledningar, är systemhållare med uppdrag att leda och utveckla samverkan.

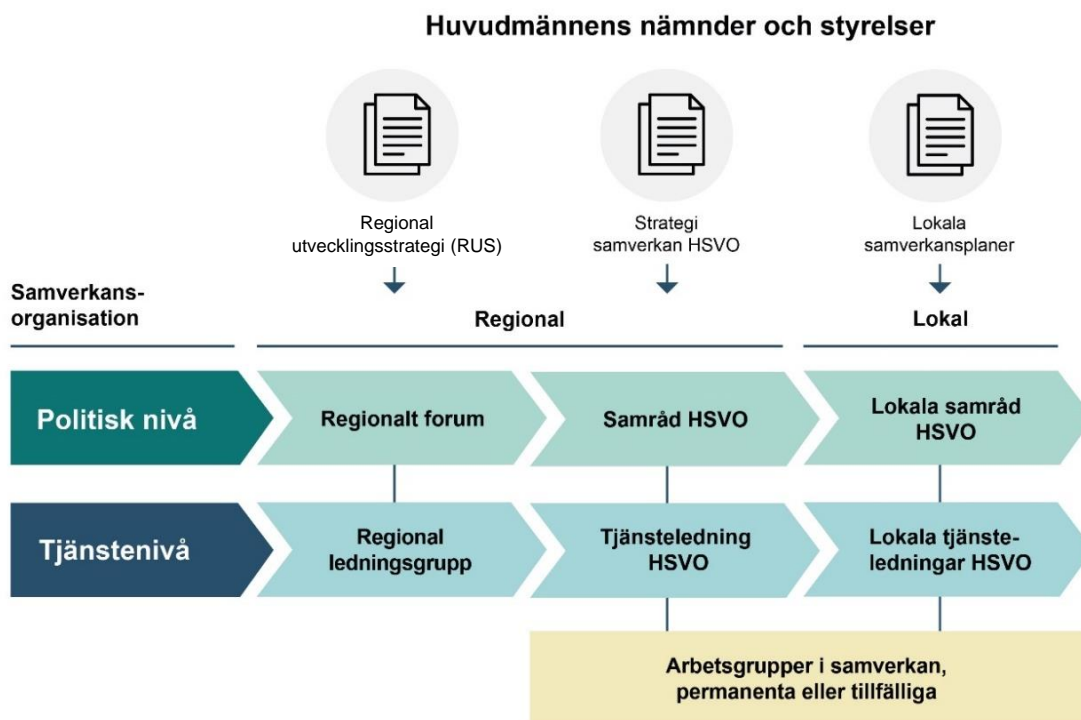
Figur 3. Systemledning HSVO

I figuren speglas HSVO:s roll som systemhållare som ska driva den samlade inriktningen tillsammans med olika aktörer och ge goda förutsättningar för att hälsosystemet som helhet ska vara effektivt och utvecklas. I systemet ingår systemstöd i form av olika styrdokument, verksamhetsstöd och en samverkanstruktur för beredning och implementering.

Som ryggrad i HSVO-systemet finns en samverkanstruktur som omfattar mötesforum samt funktioner och kompetens som stödjer genomförande och en samlad målinriktning. I figur 4 nedan framgår styrningen och organisationen av samverkanstrukturen i Uppsala län.

Figur 4. Styrning och organisation i samverkan

I figuren framgår att Uppsala läns samverkansstruktur styrs genom styrdokument som beslutas av nämnd eller styrelse hos respektive huvudman. Samverkansstrukturen har en regional och en lokal nivå, såväl som en politisk och tjänstepersonsnivå. Som stöd för beredning och implementering finns även ett antal permanenta och tillfälliga arbetsgrupper.

Inriktning strategi 2024–2026

Målbilden är långsiktig, strategisk och inte exakt mätbar. Den innebär ett förändrat förhållningsätt, där det ska ske förflyttningar i sättet att arbeta och samverka. Fokusområden och delmål ger inriktning och ska fungera som stöd för den gemensamma utvecklingen och planeringen inom HSVO och hos huvudmännen i länet.

Målbild

Målet är ett hälsofrämjande samhälle där individernas livskvalitet står i centrum och där delaktighet, tillgänglighet, jämlikhet och trygghet präglar hälsosystemet i Uppsala län.

Alla medarbetare:

- utgår från ett personcentrerat förhållningsätt
- samordnar insatser i ett sömlöst hälsosystem
- arbetar proaktivt med insatser som är förebyggande och hälsofrämjande
- tar del av och tillämpar kunskapsstöd för att erbjuda insatser baserade på forskning och evidens, beprövad erfarenhet eller bästa tillgängliga kunskap.

Fokusområden

Följande fokusområden och delmål utgör underlag för de samverkansplaner med aktivitetslistor som tas fram på lokal nivå i samverkan mellan respektive kommun och Region Uppsala.

Fokusområden	Delmål
A Förebyggande och hälsofrämjande	A1. Hälsosystemet stödjer och möjliggör hälsosamma val och en jämlik hälsa. A2. Socialt hållbara insatser stärker arbetet med att förebygga psykisk ohälsa och suicid.
B Nära vård	B1. Vården är personcentrerad, samordnad och tillgänglig. B2. Effektiva processer och flöden skapar värde för individen.
C Kompetensförsörjning	C1. Kompetensförsörjningen präglas av väl fungerande samverkan mellan huvudmännen samt med lärosäten och andra utbildningsaktörer.
D Krishantering och beredskap	D1. Samverkan har tydliggjorts och utvecklats för att hantera kris- och beredskapsfrågor i planering och styrning

A. Förebyggande och hälsofrämjande

A1 Hälsosystemet stödjer och möjliggör hälsosamma val och en jämlik hälsa

Inriktning

Hälsan påverkas av egna val och levnadssätt likväl som av de arenor i samhället där människor lever sina liv, som exempelvis familjen, förskolan, skolan, arbetet och olika fritidsaktiviteter. Både breda och riktade hälsofrämjande insatser ska förstärka individernas egna resurser och stödja hälsosamma val. Samtidigt behöver arbetet för att säkra ett hälsofrämjande samhälle ske inom en rad samhällsarenor.

A2 Socialt hållbara insatser stärker arbetet med att förebygga psykisk ohälsa och suicid

Inriktning

Länets kommuner och Region Uppsala ska bidra till ett socialt hållbart samhälle som är jämställt och där människor kan leva ett gott liv med god hälsa. Det är ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och samhällets institutioner. System och styrdokument ska utgå från ett förebyggande förhållningssätt som bidrar till invånarnas fysiska, psykiska och sociala välbefinnande.

B. Nära vård

B1 Vården är personcentrerad, samordnad och tillgänglig

Inriktning

Den regionala och kommunala primärvården ska vara navet i hälsosystemet och samspela effektivt med annan hälso- och sjukvård, tandvård och socialtjänst. Vårdstrukturen ska klara att möta individers behov och ökade förväntningar på tillgänglighet, delaktighet och kontinuitet. Tillgängligheten ska öka genom utvecklat samarbete, digitala verktyg och invånartjänster som ger patient, brukare och närstående goda förutsättningar att vara medskapare i vården och omsorgen.

B2 Effektiva processer och flöden skapar värde för individen

Inriktning

För att ge bästa möjliga värde för individen och för hälsosystemet i stort behöver resurser inom hälsa, stöd, vård och omsorg användas på bästa sätt. Med tillförlitliga processer, riktlinjer och rutiner kan förutsättningar skapas så att alla medarbetare kan arbeta säkert och effektivt.

C. Kompetensförsörjning

C1 Kompetensförsörjningen präglas av väl fungerande samverkan mellan huvudmännen samt med lärosäten och andra utbildningsaktörer

Inriktning

Framtida kompetensförsörjning behöver säkras genom att bättre möta behov från olika verksamheter, målgrupper och yrkeskategorier. Det kräver fortsatt och utökad samverkan mellan huvudmän samt med lärosäten och andra utbildningsaktörer. Stärkta förutsättningar för att arbeta kunskapsbaserat och ändamålsenligt lägger grunden till kompetensförsörjningen. Rätt använd kompetens är en väg till att möta välfärdens rekryteringsutmaning.

D. Krishantering och beredskap

D1 Samverkan har tydliggjorts och utvecklats för att hantera kris- och beredskapsfrågor i planering och styrning

Inriktning

Hälsosystemet ska ha förmåga att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid allvarliga samhällsstörningar. Samordning och utveckling krävs för att ha en beredskap som klarar behov och uppdrag som kan uppstå i samhället vid allvarliga olyckor, hälsohot och krig. Kapacitet att omhänderta hälsosystemets behov behöver säkerställas. Det förutsätter att alla länets aktörer inom hälsosystemet inkluderas och gemensamt utgör resurser i utvecklingen av krisberedskapen och det civila försvaret.

Uppföljning

Strategins mål och fokusområden ligger till grund för samverkansplanerna och genomförande av aktiviteter på lokal nivå. De lokala tjänsteledningarna genomför årliga uppföljningar av samverkansplanerna för åiterrapportering till de lokala samråden samt till den regionala tjänsteledningen (TL HSVO). Därefter gör TL HSVO en samlad regional uppföljning en gång per år av genomförda och pågående aktiviteter samt utvecklingen av arbetet inom HSVO. Åiterrapportering sker till det regionala samrådet HSVO.

Dnr RS2024-00088

HSVO samråd

HSVO samråd minnesanteckningar 15 mars 2024

Närvarande förtroendevalda

Vivianne Macdisi (S), ordförande, Region Uppsala
Lisa Norén (S), vice ordförande, Östhammars kommun
Malin Sjöberg Högrell (L), Region Uppsala
Björn-Owe Björk (KD), Region Uppsala
Annika Krispinsson (C), Region Uppsala
Neil Ormerod (V), Region Uppsala
Eva Christiernin (S), Uppsala kommun
Hanna Victoria Mörck (V), Uppsala kommun
Carolina Bringborn (M), Uppsala kommun
Lars-Göran Birkehorn Karlsen (M), Tierps kommun
Sabina Ståhl (KD), Östhammars kommun
Oscar Hanhe (KD), Knivsta kommun
Fred Rydberg (KD), Håbo kommun
Helene Cranser (S), Håbo kommun
Tuija Rönnback (NE), Enköpings

kommun
Solweig Sundblad (S), Enköpings kommun
Per Sverkersson (S), Heby kommun
Åsa Strid Andersson (S), Älvkarleby kommun

Närvarande tjänstepersoner

Mikael Köhler, Region Uppsala
Åsa Dahlén, Region Uppsala
Johan Lugnegård, Region Uppsala
Lena Ring, Region Uppsala
Karin Borgström, Håbo
Maria Rosén, Region Uppsala
Ulrika Hjerpe, Uppsala kommun
Anna Nävermo, Håbo
Lisa Sörell, Region Uppsala
Karin Artursson, Uppsala kommun
Åsa Himmelsköld, Region Uppsala
Lena Sjöberg, Uppsala kommun
Elize Leto, Region Uppsala
Monika Brundin, Region Uppsala
Johanna Blanck, Uppsala kommun
Norea Hörenius, nämndsekreterare

Upprop och inledning

Ordförande Malin Sjöberg Högrell, vice ordförande Lisa Norén.

Malin Sjöberg Högrell överlämnar ordförandeskapet i HSVO samråd till Vivianne Macdisi.

Hjälpmedel – Återkoppling från politisk diskussion 26 januari 2024 samt nuläge

Ärendebeskrivning

En genomgång ges av mötet kring hjälpmedel den 26 januari 2024.

Medskick och reflektioner

- En tidsplan för arbetet ska tas fram. Viktigast är att få till en samverkansmodell för hela länet (exklusive Älvkarleby).
- Hur ser det uppstartade arbetet ut mellan kommuner och region? En återrapport önskas till samrådet kring hantering och tidsplan.

Godkännande av strategi för samverkan inom hälsa, stöd, vård och omsorg 2024-2026

Ärendet föredras av Ulrika Hjerpe, Anna Nävermo och Åsa Dahlén.

Presentation bifogad.

Ärendebeskrivning

Strategi för samverkan inom hälsa, stöd, vård och omsorg 2024-2026 föredras för samrådet HSVO som godkänner denna. Därefter överlämnas den för politiskt beslut hos respektive huvudman samt till regionalt forum för information.

Samråd HSVO:s medskick och reflektioner

- Utifrån att ett av strategins fokusområden handlar om kris- och beredskap föreslås Länsstyrelsens handläggare med uppdrag att stödja den kommunala hälso- och sjukvården och socialtjänstens beredskap (KHOSS) inbjudas till kommande HSVO samråd för redovisning av uppdraget.

Uppföljning av 2023 års arbete samt uppdrag inom fokusområden 2024-2026

Ärendet föredras av Mikael Köhler, Tomas Odin och Lena Ring.

Presentation bifogad.

Ärendebeskrivning

Aktiviteter genomförda under 2023 redovisas samt exempel på uppdrag som fortsätter under 2024 års fokusområden.

Samråd HSVO:s medskick och reflektioner

- Det har gjorts förflyttningar de senaste åren vilka borde tydliggöras. Utöver att redovisa genomförda aktiviteter är det även viktigt att redovisa effekter av den gemensamma samverkan samt om/vad vi slutar göra för att ge utrymme för annat. Helsingborgs Antipilot lyfts som ett exempel. Den regionala utvecklingsstrategin (RUS:en) innehåller vanligtvis effektmått. Är det möjligt att få med effektmått kopplade till Strategin för HSVO 2024-2026 i den nya RUS:en? Samrådet ger TL HSVO i uppdrag att föreslå arbetssätt och former för att tydligare kommunicera effekterna av den gemensamma samverkan.
- Utöver årliga uppföljningar är även en samlad långsiktig uppföljning önskvärd. Dvs uppföljning av hela planperioden 2024-2026.

Fortsättning uppföljning 2023 med fokus på Effektiv och nära vård – Läns-gemensamma modellen för palliativ vård i hemmet

Ärendet föredras av Lisa Sörell och Karin Artursson.

Presentation bifogad.

Ärendebeskrivning

Den läns-gemensamma modellen för palliativ vård i hemmet presenteras.

Samråd HSVO:s medskick och reflektioner

- Det finns olika arbetssätt i Uppsala län, olika patientavgifter etcetera. Hur kan man få till samverkan?
- Existentiell hälsa – Finns exempelvis Diakoni med i den palliativa vården? Det ser olika ut beroende på vilka resurser man har.
- Region Uppsalas sjukhusstyrelse önskar en nulägesrapport avseende palliativ vård för barn, vårdprogram mm.
- Samråd HSVO önskar återkoppling på hur arbetet fortgår och eventuella utmaningar.
- Tips om gemensam temadag om palliativ vård i hemmet den 8 maj 2024. Plats Akademiska sjukhuset, Grönwallsalen.

Information om arbetet med avtal om ersättning för utskrivningsklara

Ärendet föredras av Monika Brundin, Lena Sjöberg och Johanna Blanck.

Presentation bifogad.

Ärendebeskrivning

En presentation ges om arbetet med avtal om ersättning för utskrivningsklara.

Samrådet får en beskrivning av både förbättringar samt kvarstående problem i utskrivningsprocessens flöde. För närvarande testas en genomsnittsmo-
dell. Testet genomförs under ledning av GAP-UL mellan februari-april 2024. Därefter är det möjligt att fastställa de ekonomiska principerna.

Samråd HSVO:s medskick och reflektioner

- Beslutsprocessen behöver tydliggöras. När kan man fatta beslut hos respektive huvudman?
- Varför går vi inte helt på Socialstyrelsens riktlinje? Vad är fördelarna med en genomsnittsmo-
dell snarare än Socialstyrelsens riktlinjer? Vad är bäst för patienten?
- Finns det statistik på vilka dagar flest patienter skrivs ut? Hur ser rutinen ut? Analysgruppen har tagit med detta i sin utredning.
- Är det några särskilda patientgrupper som kommunerna har svårt att ta emot?
- Den administrativa bördan, var landar den?
- Regionen behöver bli bättre på att i samarbete med berörd kommun tidigt skriva det preliminära utskrivningsdatumet.
- Hur många av sjukhusens vårdplatser/dag uppfattas vara upptagna av utskrivningsklara?

Avslutning